

UČITELJSKI TOVARIŠ.

Glasilo

„Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“.

Izdavatelj in urednik:

Andrej Žumer,

nadučitelj in c. kr. okrajni šolski nadzornik.

Št. 2.

Ljubljana, 16. prosinca 1893.

XXXIII. leto.

Vsebina. Dr. Frančišek vitez Močnik. — S. Rutar: Goriški Kras. — Ukazi in odredbe šolskih oblastev. — Književnost. — Naši dopisi: Iz Kamnika. — Iz Planine. — Društveni vestnik. — Vestnik. — Uradni razpis učiteljske službe. — Listnica uredništva.

Dr. Frančišek vitez Močnik.

II.

Močnik je bil uže ljudski učitelj v Gorici jako delaven pisatelj matematičnih knjig, vendar pa se je prava delavnost marljivega učenjaka, ki je znal svoje temeljito znanje združevati s praktično skušnjo in bistrim vidom za resnične potrebe našega šolstva, jela razvijati šele potem, ko so se preosnovale gimnazije, ko se je ustanovila realka in uvedla zdanja nova ljudska šola.

Čudovito je število matematičnih knjig, s katerimi je Močnik leto za letom pomnoževal šolsko književnost v vseh jezikih avstrijsko-ogerske monarhije. Od leta do leta je izboljševal in popolnoval šolske knjige za ljudske in srednje šole, tako da se ž njim ni mogel meriti nobeden pisatelj matematičnih šolskih knjig. Ker pisatelj tega članka v tem predmetu ni strokovnjak, zato je tudi ne more izreči končne

sodbe o njegovih knjigah, vendar pa se drzne trditi, da njegovih del gledé metodike, lahko umljivih dokazov in točnih pravil, kakor tudi gledé duhovito-mikavne sestave mnogovrstnih nalog, v katerih je tako prijetno umel spajati potrebe praktičnega življenja z napredki vsakovrstnega znanstva, zlasti prirodoslovja, še nihče ni prekosil. Prepričal pa se je tudi za svojega učiteljevanja, da so se Močnikove knjige na tej ali oni srednji šoli časi nekako prezirno odpravile ter z drugimi zamenjale, toda le zato, da so se čez nekaj let iznova uvedle z večjo častjo. In ako pisatelj teh vrstic primerja normalno šolo, katero jo pohajal pred blizu 40 leti v Ljubljani, s sedanjo našo jednorazrednico, v kateri kot c. kr. okrajni šolski nadzornik vidi, kako spretno desetletni ali jednajstletni dečki računijo z mnogoimenskimi števili v deci-

malah in kako lahko rešujejo raznovrstne priproste naloge iz geometrije, tedaj si pač misli, koliko se je izbornim Močnikovim knjigam zahvaliti, da se je matematično znanje razširilo tudi v najnižjih slojih našega naroda. Da so pa njegove knjige res izvrstne, o tem pričajo že njih mnogobrojne izdave. Še v tekočem šolskem letu 1892/3. se uporablja na avstrijskih srednjih šolah 9 Močnikovih knjig v nemškem jeziku, 8 v laškem, 5 v hrvatskem, 4 v poljskem, 4 v rusinskem, 4 v slovenskem in 2 v rumunskem, skupaj v 36 izdavam, od katerih so bile nekatere že 23–31krat ponatisnene.

Še večja pa je množina njegovih knjig za ljudske šole. Ž njimi je Močnik preskrbel ljudske šole vseh avstrijskih narodov; v tekočem šolskem letu 1892/93. se uporablja 59 različnih izdav v raznih jezicah naše države. Razven tega pa je Močnik objavil v raznih letih mnogo knjig metodične vsebine, več poučnih spisov za narod o avstrijski denarni veljavi in o meterski meri, spisov, ki so bili prevedeni tudi v vse jezike avstrijskih narodov. Kakor se čuje, so se njegove knjige uvedle tudi na Nemškem in Ogerskem.

Leta 1850., ko je Močnik postal poročevalec o šolskih stvareh pri c. kr. deželni vladi v Ljubljani, bilo je naše ljudsko šolstvo jako zanemarjeno. Učiteljstvo je živelo v slabih gmotnih razmerah; ljubezen do napredka in poklica je uničila celo pri mlajših učiteljih takrat jako cvetoča protekcija; poučevalo se je suhoparno in mehanično; učne knjige so bile nerabne in učnega načrta ni imela niti glavna šola, da ne govorim o trivijalni šoli. Vsled tacih razmer je imel nadarjeni in za ljudsko blaginjo jako vneti šolski poročevalec dovolj dela. Najprej je izgotovil učni načrt glavnim ljudskim šolam. A ko učiteljski zbor ljubljanske normalke tega novega načrta ni hotel uvesti, ker je določeval po 8 ur na teden do tedaj preziranemu slovenskemu jeziku, tedaj je Močnik, dasi je bil mehkega srca pri neki inspekcijski konferenciji učiteljem

zapretil z odločnimi besedami: „Dobro, gospoda, če vi nočete, moram od vas zahtevati vaših dokumentov. Jaz bom že našel učiteljev, ki se bodo radi udali mojim namenom!“ In upora je bilo takoj konec.

Šole je pridno nadzoroval ter ob tacih prilikah vedno priporočal nazorni nauk. Sploh pa je obračal vso pozornost v to, da se z ljudsko-šolskim poukom ustreza dejanskim narodnim potrebam, ter da se učiteljstvo zanj temeljito pripravlja. Da bi prej dosegel svoj plemeniti smoter, obdaroval je večkrat po nadzоровanju mlade pridne in za napredek vnete učitelje z metodičnimi in leposlovnimi knjigami ter jim priporočal pridno čitanje. Med svojim službovanjem pa je doživel tudi marsikaj smešnega. Nekoč je nadzoroval šolo v neki oddaljeni vasi. A ko nikogar ne najde v učilnici, gre v učiteljevo stanovanje. V sobi se nameri na črevljarja, kateri je krpal učiteljevo obutalo. Poleg črevljarja na tleh so se igrali učiteljevi otroci oblečeni v srajčke, okrog peči pa so bili zbrani učenci. Učitelj je stal sredi sobe ter poučeval učence in ob enem nadzoroval črevljarja in svoje otroke.

Kot poročevalec v šolskih stvareh je Močnik vso svojo pozornost obračal v izboljšanje šolske književnosti in ker sam, če tudi je bil večinoma zjutraj že ob 5. uri pri svojem delu, ni mogel storiti vsega, poiskal si je pridnih in sposobnih sodelovalcev. Ti so bili: župniki Blaž Potočnik, Peter Hicinger, Lovro Pintar in tedanji posebno nadarjeni mladi učitelj ter sedanji upokojeni in v Ljubljani živeči ravnatelj Andrej Praprotnik. Po Močnikovem navodilu in vplivanju so spisali ti gospodje, zlasti Praprotnik, dva abecednika, dvoje slovenskih beril, nemško berilo za Slovence in nemško-slovensko slovnico s posebno uporabo najnovejših metodičnih pridobitev. S temi in nekaterimi drugimi knjigami je uvedel Močnik na Kranjskem utrakvistično šolo, ki je iz-

podrinila prejšnjo manj uspešno samo nemško glavno šolo.

Gmotno stanje učiteljstva bilo je zelo neugodno. Učitelji ljudskih ali takoimenovanih trivijalnih šol, njih vdove in sirote niso dobivali pokojnine. Kadar so ti po zvestem izpolnovanju svojih dolžnostij zaradi starosti duševno ali telesno opešali, prepustili so jih bridki usodi, katera je srečnejšim naklonila službo cerkovnika ali pa organista, manj srečni pa so živeli v jediniščini. Vdove in sirote so imele le pravico do miloščine („Armenkreuzer“). Žalosten položaj kranjskih učiteljev, katerih ogromen odstotek je bil zategadelj, da so jih lahko odstavljali in premeščali po svoji volji — samo začasno nameščen, pekel je zelo milosrčnega, usmiljenega, blagodušnega in plemenitega c. kr. šolskega svétnika. Ker pa pri tedanjih razmerah ni bilo pričakovati povišanja učiteljskih dohodkov in preskrbeti onemoglih učiteljev, njih vdove in sirote zakonitim potem z deželnimi sredstvi, izprožil je Močnik misel, da se osnuje „društvo v podporo vdov in sirot kranjskih učiteljev“. Na njegovo prošnjo in po njegovem posredovanju je podarila kranjska hranilnica velikodušni dar 6000 gld., s katerim se je leta 1860. ustanovilo prepotrebno društvo, ki že toliko let blagotvorno deluje. Če tudi je društvo ves čas svojega obstanka podpiralo z znatnimi vsotami učiteljske vdove in sirote, razpolaga dandanes z ogromno vsoto 51.000 gld.

Nad trideset let je bival Močnik izven Kranjskega, a ljubezen njegova ni ugasnila do prekornega društva in kranjskega šolstva. Vedno se je zanimival za „vdovsko društvo“ ter je vsa leta vsacega prvega prosinca pošiljal „Vrtčevemu“ uredništvu večjo svoto za „vdovsko društvo“, za „Narodno šolo“ in za „Vrtec“, katerega je plačeval po 4 izvode.

Z dr. Frančiškom vitezom Močnikom je umrl delaven in zvest staro-avstrijski

uradnik, najplemeniteji in največji dobrotnik našega šolstva kranjskega učiteljstva. Bodi mu blag in trajen spomin!

Dodatek.

Kako so častili in ljubili tedanji kranjski učitelji svojega dobrotnika in voditelja, razvidi se iz sledeče And. Praprotnikove pesmi:

Mile čutila pri odhodu blagorodnega gospoda dohtarja Franceta Močnik-a, c. kr. šolskega svetovavca in nadzornika ljudskih šol.

Izrekli hvaležni šolski učenci na Kranjskem 15. listopada 1860.

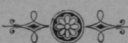
Tvoje smo cvétiice
Se ti poklanjamo!
Vodnik.

Hitro cvetice so nam usahnile,
Zgodaj minulo je leto gorkó,
Ptice prekmalo so nas zapustile,
Drevje tak zgodaj stoji že goló; —
Bèrznje se so nam leta zbežale
Ktere so s **Tabo** cvetele pri nas;
Mile čutila so vse nas navdale,
Ko se napočil ločitve je čas.

Skušen umétnik narisa osnovo —
Kak naj se novo poslopje začne,
Kaže kak gladi se kamnje sirovo —
Káko se stavi, da v versto vse gre;
Táko si tudi pri navku, izreji
Mojster gotovi nam vedno **Ti** bil;
Svetel obraz je v ljubezni gorkeji
Tebi se, ko si nas réсно budil.

Tvoja beseda je bila odkrita —
Redko tak jezik se zdaj govori —
Segala v sèrce. od koder izvita,
Zernu enaka, ki bistro kali.
Rane, težave spoznaval si naše,
Trud neprestanjen je bil **Ti** sladkost, —
Trebil marljivo domače si paše,
Živel za národ, cesarja, krepóst.

Bog naj **Te** plača obilno, bogato,
Kar si zasadil domovju v sercé,
Rastlo, doneslo bo sadje nam zlato,
Zraven blišalo bo **Tvoje** imé. —
Serc prehvaležnih **Te** spremlja obilo,
Venec spomina **Ti** spleta naš rod;
S solznim očesom rečemo še milo:
Bog Te obvari in vodi pòvsod!

Goriški Kras.

Narodno gospodarstvo torej zahteva, da moramo take prostore s primernim ravnanjem rešiti propada, in to tem bolj, ker zavzemajo skoro polovico (40⁰/o) produktivnega površja, in bi bilo daljše propadanje škodljivo tudi drugim strokam gospodarstva. Prvo, kar moramo storiti, je zavarovati Kras pred osušenjem in opustošenjem. Kdor pomisli, da je bil Kras nekdanj ves z gozdi pokrit, razume takoj, da se dajo kraška tla najbolj zboljšati le s pozgodovanjem. Pozgodovanje se vrši le na najslabejših krajih, na višinah, hrbtih i. t. d., ki so že blizu propada, in ki se dajo le na ta način zboljšati. Lastniki gozdov bodo imeli od tega veliko koristi. Iz gozdov ne bodo dobivali le lesa za kurjavo in za stavbe, ampak, če bodo ugodne kupčijske razmere, jim postane gozd vir stalnih dohodkov. Dobivali bodo iz gozdov dovolj stelje in potemtakem si lahko pri-skrbeli dovolj gnoja, kar bo dobro vplivalo na kmetijstvo.

Nasprotno pa je škoda, ki jo bodo posestniki trpeli vsled pozgodovanja pašnikov, le naznatna, zlasti ker so se pašniki do sedaj vedno slabšali in niso skoro nič koristili. Razven tega pa bodo Kraševci lahko v kratkem času porabili gozdno travo za klajo in nastilj. Tudi se bo sčasoma v gozdu živina še bolje pasla. Mnogo bo koristilo tudi čiščenje pašnikov od brezštevilnega kamenja. Če bodo kraške goličave zopet pogozdene, bo svet ravno tako rodovit, kakor je moral biti nekdanj, ker je nedvomno, da so se pred leti tu širili veliki gozdi. To se vidi iz tega, ker se v kratkem pokaže golo skalovje tam, kjer se drevje poseka.

Gozdi tudi blagodejno vplivajo na podnebje. Gotovo je, da gozdi v vročem poletju zmanjšujejo veliko vročino, pomnožujejo zračno vlago, ovirajo izsušenje tal in povekšujejo na ta način rodovitnost, nasproti pa zmanjšujejo moč vetrov ter va-

rujejo tako rastlinstvo in prst pred njih silo. Tudi je nedvomno, da v gozdnatih krajih mnogo več dežuje, kakor pa v golih pri enakih razmerah in okoliščinah.

Kraševci se bori z dvema hudima nezgodama, namreč z 2—3 mesece trajajočo letno sušo, po zimi pa s hudo burjo. Ti dve mu napravita toliko škode, da je večkrat primoran prodati svojo živino o nepravem času pod ceno. Če bode pa ta svet pogozden, bo še drugih 32.607 ha zemlje na Krasu bolj zavarovanih in plodovitost zemlje se bo jako povišala.

Že l. 1851. se je bilo ustanovilo v Trstu društvo za pozgodovanje Krasa (tržaške okolice, sežanskega in komenskega okraja), ki pa ni doseglo nikakih praktičnih uspehov, ker k temu je treba gozdarskega znanja in mnogo denarja, katerega posamezniki navadno nemajo. L. 1863/4. izdalo je tržaško namestništvo pouk, kako naj se Kras pogozduje in priporočilo Kraševcem, naj zasade v vsaki vasi drevesne vrte, kar se je tu pa tam tudi zgodilo.

Vendar je vlada položila temelj pozgodovanju Krasa še le l. 1869. s tem, da je ustanovila „semenske šole“ (v Komnu, Rodiku, Boljuncu in Paznu) ter imenovala več gozdnih paznikov in jednega nadzornika za pozgodovanje Krasa pri c. kr. namestništvu v Trstu. L. 1871. je vlada pomnožila to osebje ter nastavila za vse Primorsko jednega deželnega gozdnega nadzornika, tri gozdne komisarje, dva gozdna pristava, deset gozdnih čuvajev in tri gozdne pomočnike. Poslednji so morali gojiti drevesa v semenskih šolah in voditi vse pozgodovanje. Pri tem so občani jame za drevesca brezplačno kopali, stroški za sajenje in gojitev drevesec pa so se poplačevali iz državnih dohodkov.

Naravno je, da so v prvem času sadili le listnato drevje, misleč, da se bode to najboljše obneslo. Tudi prebivalstvo samo ga je želelo, ker se da njega les lahko

mnogvrstno uporabiti pri kmetijstvu; vrh tega pa še v listnatih gozdih več trave raste in se mnogo stelje pridela.

Pa skušnja je pokazala, da se bo z listnatim drevjem malo opravilo. Listniki so rasli nekaj let, potem pa so se posušili, tako da se le sem ter tja nahaja še kak sled o njih.

Tudi izmed šilovja se je obnesel le črni bor (le na bolj zavarovanih krajih tudi smereka). Črni bor najboljše klubuje dolgi

V sporazumljenji z občinskimi posestniki na ta način pogozdeni prostor je bil neznaten v primeri z velikim obsegom kraških pustinj. Da bi večje pašnike pogozdili, tega niso pustili posestniki, ki so mislili, da se jim tako paša krati in s tem škoduje, ne pa koristi. Morala se je torej skleniti postava, po kateri bi se omogočilo pogozdovanje tudi obširnejših pašnikov.

To postavo je dala dežela 9. listopada l. 1883. (dež. zakonik št. 13 ex 1884), ki

Stanjel.

(Vrhu griča se vidijo ostanki starega „tabora“.)

suši in sili burje ter najbolj pospešuje tvoritev prstne plasti.

Pogozdovalo se je na dva načina, s sajenjem in s sejanjem. Setve pa so bile slabe, ker je vročina nežnim drevescem preveč škodovala. Torej so začeli bolj drevesca saditi, večinoma dvoletna, katera so bila v šolah vzgojena. Jednoletna drevesca so bila preslaba, triletna pa je burja omajala in tako poškodovala, da niso mogla rasti.

zapoveda ustanovitev posebne komisije za pogozdovanje Krasa v pokneženi grofiji goriški in gradiščanski. Komisija je pričela svoje delovanje v kimovcu 1884 in od tega časa je dala pogozditi mnogo sveta spadajočega v njen delokrog.

Na podlagi omenjene postave spada v delokrog komisije vseh 58 davčnih občin okrajnega glavarstva Sežana, ki obsega 45.946 ha produktivnega in 1247 ha neplodnega sveta. Dalje se pogo-

zduje v 32 davčnih občinah okrajnega glavarstva Gorica, ki obsegajo 32.171 *ha* plodnega sveta, neproduktivnega pa 534 *ha*. V delokrog komisije je uvrščenih tudi 13 davčnih občin okrajnega glavarstva Gradišče, ki obsegajo 7219 *ha* plodnega sveta, neplodnega pa 129 *ha*. V delokrog pogozdovalne komisije spadajo torej skupno 103 davčne občine, ki imajo 85.336 *ha* plodnega in 1910 *ha* pustega, za gozde manj pripravnega sveta.

Stroški, katere ima komisija s pogozdovanjem, se pokrivajo iz takozvane „zaklade za pogozdovanje“. Ta zaklada se nabira iz državnih in deželnih doneskov, kakor tudi iz slučajnih dohodkov. Državni in deželni doneski dovoljujejo se vsako leto razmerno z velikostjo stroškov za pogozdovanje. Prva skrb komisije je bila, da je dala napraviti poseben kataster vseh zemljišč, ki so odmenjena za pogozdovanje. (Konec prih.) **S. Rutar.**

Ukazi in odredbe šolskih oblastev.

I. Kako je razdeliti šolski naklad.

Ker se na Kranjskem gledé pobiranja, oziroma razdelitve šolskega naklada izraz „šolska občina“ ni povsod prav tolmačil, razglasil je visoki deželni šolski svet nastopni

Normale.

Z. 788. L. Sch. R.

Das hohe k. k. Ministerium für Cultus und Unterricht hat mit dem Erlasse vom 3. April 1892, Z. 26569 ex 1891 in Erledigung des auf Grund der bezüglichlichen Berichte der k. k. Bezirksschulrätthe unterm 23. Dezember 1887 Z. 1894, von hier aus erstatteten Berichtes anher eröffnet, dass hochdasselbe die hierlands geübte Praxis inbezug auf Repartition und Einhebung von Schulumlagen nicht als mit den bestehenden Gesetzen im Einklange stehend betrachten könne und zwar aus folgenden Gründen:

Die Einschaltung der Worte: „Schulsprengels“ (§ 9) hinter dem Ausdrucke: „Schulgemeinde“ im letzten Absatze des § 33 des Gesetzes vom 29. April 1873 L. G. Bl. Nr. 21, liesse die Deutung zu, dass sie, gleich diesem aus den zu einer Schule eingeschulten Ortschaften, Ortschaftstheilen oder Häusern bestehe und dass daher diese letztere allein, respec. deren Insassen die Glieder der Schulgemeinden in Absicht

auf die Tragung der Schulconcurrentz seien. Hiedurch würde die zur Bestreitung der Schulauslagen eventuell erforderliche Schulumlage diese Insassen unmittelbar treffen, sich als ein spezieller Zuschlag zur Steuerleistung nur dieser Insassen darstellen, welcher Umstand der Schulgemeinde einen von der Ortsgemeindeumlage verschiedenen Charakter verleihen würde. Diese Auffassung der Schulgemeinde muss jedoch als unrichtig bezeichnet werden.

Nach dem für die Landesgesetzgebung massgebenden § 62 des Reichsvolksschulgesetzes bildet bei Bestreitung der Schulauslagen die Grundlage die Ortsgemeinde. In Ausführung dieses Grundsatzes haben, sowie in anderen Ländern, auch in Krain die Landesgesetze zum Träger der Schulconcurrentz die Schulgemeinde aufgestellt.

Hiedurch wurde jedoch nicht die Schaffung eines neuen von der Ortsgemeinde verschiedenen Gebildes beabsichtigt, sondern es ist dies nur eine Collectivbezeichnung für den Fall, wenn zu einer Schule nicht allein eine, sondern mehrere Ortsgemeinden eingeschult sind.

Es ist hienach die Schulgemeinde als die eingeschulte Ortsgemeinde, oder im Falle der Einschulung mehrerer Ortsgemeinden als die Gesamtheit der zu einer Schule ganz oder theilweise eingeschulten

Ortsgemeinden aufzufassen und zu behandeln.

Daraus ergibt sich die praktische Consequenz, dass die Bestreitung des Schulaufwandes, die unbedeckten Auslagen nicht etwa auf die eingeschulden Insassen repartiert werden dürfen, sondern dass dieselben auf die eingeschulden Ortsgemeinden nach Massgabe ihrer ganzen oder partiellen Einschulung, dass ist nach dem Verhältnisse der Steuerleistung ihrer eingeschulden Theile aufgetheilt werden müssen, worauf es erst Sache einer jeden Ortsgemeinde ist, den auf die Ortsgemeinde repartierten Betrag aus den Einkünften derselben zu decken.

Auf diese Weise stellt sich der Schulbeitrag als eine gewöhnliche Gemeindeauslage dar, er gehört zu dem Gemeindeaufwande und ist auch, wie dieser nach den Grundsätzen der Gemeindeordnung zu bestreiten.

Nach dem weitem Inhalte des bezogenen Ministerial-Erlasses spricht auch der folgende Stand der Gesetzgebung Krains für die Richtigkeit dieser Rechtsgrundsätze.

Abgesehen davon, dass im §. 28 der Gemeindeordnung die Sorge für die Errichtung, Erhaltung und Dotierung der Volksschulen den Ortsgemeinden übertragen erscheint, ergibt sich die Richtigkeit dieser Auffassung aus der Bestimmung des § 3 des Landesgesetzes vom 26. October 1875, wornach es den zum Schulsprengel gehörigen Ortsgemeinden vorbehalten bleibt, die zur Schule fliessenden speziellen Concurrenzbeiträge aufzulassen und den hiedurch entstehenden Ausfall im Wege der gewöhnlichen Gemeindeumlagen einzubringen.

Noch allgemeiner bestimmt der § 18 des Landesgesetzes vom 9. März 1879, dass für die rechtzeitige Bedeckung und Einbringung der auf die Ortsgemeinden entfallenden Tangenten des Schulaufwandes die Gemeindevorstände Vorsorge zu treffen haben.

Diese Gesetzstellen bieten denn auch den allein geeigneten Behelf zur richtigen Interpretation des im § 33 des Landesgesetzes vom 29. April 1873 gebrauchten Ausdruckes „Schulgemeinde“ und führen consequenterweise zu der Anschauung, dass die Schulgemeinde die eingeschulte Ortsgemeinde beziehungsweise die Gesamtheit der zu einer Schule ganz oder theilweise eingeschulden Ortsgemeinden darstellt.

Aus diesen Darlegungen ergibt sich, dass der hiezulande bisher geübte Vorgang bezüglich der Repartition und Einhebung der Schulbeiträge, dass nämlich, falls die Grenzen des Schulsprengels mit den Grenzen der Ortsgemeinde nicht zusammenfallen, die Schulbeiträge nur auf die betreffenden Ortschaftstheile und nicht auf die ganze Ortsgemeinde, beziehungsweise im Falle der Einschulung von Ortschaften verschiedener Ortsgemeinden — nicht auf alle diese Ortsgemeinden repartiert wurden, den bestehenden Gesetzen nicht entspreche.

Indem der k. k. Bezirksschulrath hievon in Kenntniss gesetzt wird, erhält derselbe den Auftrag in Hinkunft nach den obigen Rechtsgrundsätzen vorzugehen.

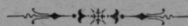
Schliesslich wird dem k. k. Bezirksschulrath infolge des mehrerwähnten Erlasses des hohen k. k. Ministeriums für Cultus und Unterricht eröffnet, dass das hohe k. k. Finanzministerium laut der an das hohe Unterrichtsministerium gerichteten Note vom 28. Jänner 1887, Z. 2035, sich bereit erklärt hat, die Einhebung der Schulumlagen, wenn dieselben im Sinne der obigen Ausführung in den betreffenden Ortsgemeinden auf alle Steuerträger gleichmässig aufgetheilt werden, durch die Steuerämter zu veranlassen.

Laibach, am 27. April 1892.

Für den Landespräsidenten
der k. k. Regierungsrath:

Rüling.

An alle k. k. Bezirksschulräthe in Krain.

Književnost.

Knjige družbe sv. Mohorja. Za leto 1892. je razposlala družba sv. Mohorja svojim družbenikom naslednje knjige:

1. Jeruzalemski romař. Opisovanje svete dežele in svetih krajev. (Z 32 podobami.) — Po svojem opazovanju in zanesljivih virih napisal dr. Francišek Lampe. 1. snopič. Str. 176. — Kar je videl in doživel pisatelj na svojem potovanju v sveto deželo, podaje v tej knjižici narodu. Opisovanje je živahno, da čitatelj z velikim zanimanjem spremlja v duhu pisatelja na njegovem potu. Lepe so tudi ilustracije.

2. Šmarnice naše ljube Gospé presvetega Srca. Spisal † Janez Volčič, duhovnik ljubljanske škofije. 16°. Str. 398. — S tem priročnim molitvenikom je jako ustrezno pobožnemu kmetiškemu ljudstvu, ki o praznikih rado prebira nabožne knjige.

3. Domači zdravnik po naukih in izkušnjah župnika Kneippa. Za vsakdanje potrebe našega ljudstva sestavil Valentin Podgorc, duhovnik krške škofije. Str. 170. — Sedaj, ko je Kneippovo zdravljenje tako sloveče, potrebovali smo tudi Slovenci knjige, katera naj seznanja ljudstvo z njegovim zdravljenjem. Spisana je po knjigah Kneippovih in uči a) česa je treba k zdravju in kako se zdravje ohrani, b) kako naj rabimo vodo? in c) navaja dobra domača zdravila. Kdor se hoče zdraviti previdno in vestno, najde v knjigi dokaj dobrih in izkušenih nasvetov. Treba je sevé velike previdnosti.

4. Naše škodljive rastline v podobi in besedi. Opisal Martin Cilensšek, profesor na dež. gimnaziji v Ptujih. 1. snopič. Str. 128. — V tej knjigi je opisanih mnogo naših strupenih rastlin, ki so škod-

ljive človeškemu zdravju in zdravju živine, katera je najboljša imovina kmeta. Opisane so prav dobro, vestno in poljudno. Knjiga bode koristila mnogo, samo bati se je, da ne bi brezvestni ljudje zlorabili njenih naukov.

5. Slovenske večernice za pouk in kratek čas. Šest in trideseti zvezek. Str. 143. — Vsebina: Štiridesetletno književno delovanje društva in družbe sv. Mohorja. Sestavil dr. Jak. Sket. Najgotovejša doba. Povest. Spisala Pavlina Pajkova. Planinski kosci. Mih. Opeka. Kako se potuje po Afriki. Spisal J. Vrhovec. Brat Evstahij. Spisal A. Koder. Črtice iz francoskih bojev na Koroškem leta 1813. Spisal Fr. Hubad. Nekoliko črtic iz življenja starega Zelničca. Spisal Janko Barle. Andrej Turjaški, karlovški general in glasovit junak. V spomin tristoletnice spisal J. Steklasa. Cesarica in cesaričina. Narodna pravljica; zapisal J. Kržišnik. Kratkočasnice. Nabral Anton Brezovnik. Zanimiv je spis „kako se potuje po Afriki“, zlasti pa spis „Andrej Turjaški“, kateri je tudi prav primeren. Kajti ravno letos je tristoletnica slovite in za Slovence slavne in odločilne bitke pri Sisku, v kateri so združeni Slovenci pod vodstvom Andreja Turjaškega ter Adana Ravbarja in Hrvatje slavno premagali sedemkrat močnejšega fanatiziranega Turka. (Konec prih.)

Odobrena knjiga. „Obrtno knjigovodstvo s kratkim poukom o menjicah“, spisal dr. Tomaž Romih, odobrilo je vis. naučno ministerstvo za šolsko porabo na obrtnih nadaljevalnih šolah s slovenskim učnim jezikom. (Ocena te knjige glej „Uč. T.“ 1892 str. 152).

Naši dopisi.

Iz Kamnika. Prirastek knjig okrajne učiteljske knjižnice v Kamniku koncem leta 1892: Št. 34. Dr. Tavčar: Ljubljanski zvon 1892. Št. 44. Linhardt: Laibacher Schulzeitung 1892. Št. 59. Letopis Matice Slovenske 1891. Št. 103. Tomšič: Vrtec 1892. Št. 104. Nerat: Popotnik 1892. Št. 105. Žumer: Učiteljski Tovariš 1892. Št. 305. Glasbena Matica. Št. 361. Gabršek: Pedagogijski letnik 1891. Št. 374. Jordan: Schule und Haus. Št. 382. Pire: Kmetovalec 1892. Št. 391. Mahnič: Rimski katolik 1892. Št. 397. Vrtnar 1892. Št. 418. Dom in svet 1892. Št. 420. Valla: Povjest. sred. veka. Št. 421. Hirc: Ljepa naša domovina. Št. 422. Harambašič: Miroslav i Bogoljuba. Št. 423. Lepušič: Slike iz Bosne. Št. 424. Sandor-Gjalski: Iz varmegjijskih dana. Št. 425. Dimitrija Demeter: Tenta. Št. 426. Kumičić: Obiteljska tajna.

Št. 427. Slike iz svijetske književnosti. Št. 428. Kobali: Zorna obuka v pučki školi. Št. 429. Kozarec: Medju svjetlom i tminom. Št. 430. Jablanczy: Schulgarten der Volksschule. Št. 431. Kučera: Crte o magnetizmu. Št. 432. Vrhovec: Zgodovina Novega Mesta. Št. 433. Dolinar: Pegam i Lambergar. Št. 434. Immel: Elemente der Raumlehre. Št. 435. Scheinigg: Narodne pesni koroških Slovencev. Št. 436: Dimitz: Die Habsburger und ihr Wirken in Krain. Št. 437. Dimitz: Habsburžani v deželi Kranjskej. Št. 438. Martin: Atlas zur Praxis der Naturgeschichte. Št. 439. Erjavec: Naše škodljive živali. Št. 440. Wuderlich: Deutsche Schulpraxis 1892. Št. 441. Dular: Domači živinozdravnik. Št. 442. Kuralt: Umni sadjerejec. Št. 443 in 444. Katschinka: Die Volksschule 1891, 1892.

Iz Planine. — Po lepi vsakoletni navadi je bilo tudi za pretekle božične praznike — v dan 21. grudna m. l. — v gradu Haasbergu, kjer je bilo v dvorani poleg domače kapele postavljeno krasno božično drevesce in lične jaslice, obdarovanih po primernem nagovoru in petji 61 naših ubogih šolarčkov in šolaric po milostljivi kneginji Matildi Windisch-Graetzovi z zimsko obleko, štrucami, jabolki in pridnejši tudi s svetimi podobnicami. Za vse te bogate darove se je pred odhodom iz grada zahvalil v imeni obdarovancev in v imeni krajnega šolskega sveta šolski voditelj ter priporočil šolske ubožčke tudi v prihodnje blagi naklonjenosti visoke gospe.

Poleg imenovane stalne dobrotnice ima pa naša šola tudi stalnega neimenovanega rojaka — naročnika „Vrtca“, kojega naši otročaji vsak mesec komaj pričakujejo, potem marljivo prebirajo lepe povesti ter pridno rešujejo razne zagonetke, rebuse in druge zabavne naloge.

V drugi polovici tekočega šolskega leta nameravamo ustanoviti tudi pri nas šolsko delarno, če dobimo poleg od krajnega šolskega sveta v ta namen določenega zneska primerno podporo tudi od druge strani. Ker je ta pouk za naše ljudstvo eminentne važnosti, se nadejamo, da se bodo naše prošnje na dotičnih mestih tudi uvaževale in primerno rešile. —k

Društveni vestnik.

Iz našega društva. Občni zbor »Slov. učiteljskega društva v Ljubljani« dne 28. grudna m. l. ob 9. uri dopoldne v magistratni dvorani ljubljanski je bil prav dobro obiskan. Zbralo se je 50 društvenikov. Hvalevredno nam je omeniti lepo število gđc. tovarišic, katere so s tem pokazale, da se zanimajo za naše društvo.

G. predsednik Andrej Žumer je navzoče iskreno pozdravil, navduševal k združenju, zahvalil za obilno udeležbo in spominjajoč se našega največjega šolskega dobrotnika presvetlega cesarja, otvoril zborovanje.

G. Jakob Dimnik je predlagal, da se imenuje vrli naš sodelovalec preč. g. prof. kanonik Josip Marn zaradi premnogih zaslug za naše društvo častnim članom, kar se je soglasno in s splošnim odobravanjem sprejelo.

Tajnik Jakob Furlan je kratko opisal društveno delovanje v preteklem letu. Odbor je imel dvanajst sej, v katerih je reševal slučajne stvari. Omenil je slavnosti Komenskega in dobrotnikov, kateri so pripomogli, da se je mogla vršiti. Slavni deželni zbor je ustregel prošnji, v kateri je odbor prosil nagrad za poučevanje deških ročnih del. Največ posla je imel odbor z vsprejemom in prenočevanjem českih gostov, kateri so v preteklih počitnicah 3 dni med nami bivali. Umrl je društvenik g. A. Rozman v Žabnici. Končno je vspodbujal k nabiranju naročnikov.

Blagajnik g. Frančišek Kokalj nam je povedal, da se je »Tovariš« tiskal v 700 iztisih. V zameno in brezplačno se je pošiljalo po 40 iztisov. Društvo je imelo 890 glđ. 59 kr. dohodkov in 878 glđ. 80 kr. stroškov. Ostanek je tedaj 11 glđ. 79 kr. z včetim dolžnim lističem. Zaostale naročnine pa je 1300 glđ.

Predlog g. Jak. Dimnika, da naj se vsi dolžniki še jedenkrat pismeno tirjajo, onim pa, kateri lista že 3 leta niso plačali naj se pošiljanje ustavi, se sprejme.

G. predsednik omeni, naj bi se denar, kateri se bode iztirjal, spravljal kot začetek glavnici za »učiteljski dom«. Učiteljstvo naj bi za to med seboj na-

biralo, koncerti naj bi se prirejali in slavno občinstvo nas gotovo tudi ne bode zapustilo..

Družba sv. Cirila in Metoda je naše društvo povabila, da bi kot pokrovitelj pristopilo.

G. prof. Levec predlaga, da naj društvo takrat pristopi, kadar bode toliko zaostalega dolga iztirjalo, kar se vsprejme.

Pregledovalci računov so bili izvoljeni: Gđc. Marolt in gg. M. Josin in Al. Keel.

G. knjižničar Fr. Kokalj je potem poročal o stanji knjižnice, ter omenil, da ima društvo še okoli 800 neprodanih knjžic za mladino. Sklene se po 100 iztisov društvoma »sv. Cirila in Metoda« in »Narodni šoli« v povoljno razdajo podariti; ostale pa oddati trgovcema gg. A. Zagorjanu in J. Giontiniju, da naj jih 25% ceneje prodajata.

V odbor so bili voljeni: gg. Cepuder Jos., Dimnik Jak., Furlan Jak., Keel Al., Kokalj Fr., Likar Janko, Raktelj Fr., Razinger Ant. in Žumer Andrej.

Volitev delegatov za prihodnji občni pbor »Zveze« se po predlogu g. Jak. Dimnika prepusti odboru.

Pri samostalnem predlogu g. Jak. Dimnika, da naj bi »Tovariš« trikrat na mesec izhajal, didaktika naj se kot priloga prireja in zraven naj se še dodá posebna priloga, vnela se je daljša debata.

G. prof. Levec meni, da bi s tem stroški preveč narasli, a da naj se list za pol pole poveča.

G. Toman je za to, da list večkrat izhaja, da bi učitelj vsaj šolske novice, razpise itd. večkrat dobival.

G. urednik Andr. Žumer pravi, da mu je v preteklem letu res prav trdo šlo s prostorom in se ujemna popolnoma s predlogom g. Dimnika, a denarstvene razmere tega ne dopuščajo. Ker g. prof. Marn ne bode imel več stalne rubrike, bode v listu takoj več prostora; ako se pa bodo denarstvene razmere zboljšale, bode se gotovo list tudi razširil za pol ali četrto pole.

G. Stegnar meni, da so predlogi res dobri, a ker bi denarja zmanjkalo, so neizvedljivi. List naj ostane v stari obliki, a po vsebini naj postane zanimivejši. Opustijo naj se vsa suhoparna poročila konferenc, katerega so si vsa popolnoma jednaka in polna fraz sestavljenih po isti šabloni. Poroča naj se popolnoma kratko. Gg. dopisnikom naj se pové, kako naj pišejo.

Predlogu g. Stegnarja pritrudi tudi g. prof. Levec. Slednjic se sklene, da naj se ta predlog v listu objavi.

G. urednik Andr. Žumer opomni, da kar se tiče šablon v poročilih, je sitna stvar. Gg. dopisniki bi bili nejevoljni, ako bi se bilo vse opustilo. Kar se tiče uradnih razpisov ne ve ali se smejo okrajšati ali ne, a se bode informiral. Hvaležen pa je gg., da se je vsa stvar jasno razodela.

S tem je bil dnevni red končan.

Razgovarjalo se je še o Janskega podobah za nazorni nauk, ki so bile v dvorani razobešene. Podobe so se vsestransko in po popolnem zasluženju hvalile, in le želeti bi bilo, da bi si jih vsaka šola omislila;

kajti do sedaj še res nismo imeli za to ceno tako lepih učnih pripomočkov.

Tajnik.

Iz našega društva. Drugi društveni večer, ki je bil dné 4. t. m. v dvorani g. Hafnerja, bil je prav dobro obiskan. Shod je s svojim pohodom počastil tudi predsednik c. kr. mestnega šolskega sveta g. mestni župan P. Grasselli in administrativni poročevalec v mestnem šolskem svetu g. E. L. a. h. Glavna točka dnevnega reda je bil prvi del obširnejše razprave g. Dimnika »metodika pri pouku v čitanji«. Razprava je bila z živahnim odobravanjem sprejeta in je dala povod k razgovoru o nazornem nauku in o memoriranji. O poslednjem je izrazil g. nadzornik Levec željo, da bi se pri konferencah določilo, katere berila naj se v posameznih razredih memorirajo. — Drugo poročilo je izostalo, ker je bil g. poročevalec F. Trošt zadržan. Prihodnji večer bude dné 1. svečana v v klubovi sobi pri »Slonu«. Na dnevnem redu je nadaljevanje razprave g. Dimnika »Ižanci leta 1848.« (poročá g. Trošt) in poroč. o važnejših spisih v pedagogičnih listih.

Vestnik.

Iz zadnje seje c. kr. deželnega šolskega sveta.

Imenovani so bili za drugo učno mesto na dvorazrednici v Šturiji tamošnja začasna učiteljica, gđc. Emilia Jurman; za mesto učitelja-voditelja na jednorazrednici v Beli Peči stalni učitelj v Gorjah na Korškem, g. Alfred Eisenhut; za mesto učitelja-voditelja na jednorazrednici v Suhorji stalni učitelj na ljudski šoli v Planini, g. Anton Pegan; za tretje učno mesto na trirazrednici na Igu tamošnja začasna učiteljica, gđc. Ana Praprotnik; za četrto učno mesto na štirirazredni deški šoli v Kočevji stalna učiteljica v Radečah, gđc. Ana Hočevnar; za drugo učno mesto na dvorazrednici v Šmarjeti stalna učiteljica na ljudski šoli v Št. Petru pri Novem Mestu, gđc. Ana pl. Rauscher; za mesto učitelja-voditelja na jednorazrednici v Gribljah stalni učitelj na jednorazrednici v Velikih Poljanah, g. Ivan Zupanec; za mesto nadučitelja na dvorazrednici na Vahah stalni učitelj na ljudski šoli na Dobravi pri Kropi, g. Francisek Rojina. Ker sta se ljudski šoli v Dolu in Cirkljah razširili na dva razreda, imenovala sta se stalna učitelja na teh šolah, g. Henrik Vizjak in g. Simon Lomšek stalnima nadučiteljema. — Predsednik nekega krajnega šolskega sveta se je zaradi zanemarjenja njegovega posla odstavil. Dovolilo se je razširjenje jednorazrednice pri Sv. Križi pri Kostanjevici v dvorazrednico. Ker se je ljudska šola v Kostanjevici razširila na štiri razrede, določile so se plače za učna mesta.

„Hrvatska Matica“ izda za 1. 1892. osem jako lepih knjig i. s. 1. Hrvatska Antologija. 2. Matica Hrvatska: „Spomen knjiga“. 3. Hoić: Slike iz obćega zemljopisa III. 4. Mignet: Poviest Francezke revolucije. 5. Caric: Kristov Kolumbo. 6. Šandor-Gjalski: Osvit. 7. Tomić J. E.: Pastorak. 8. Novak: Pod nehanjem, — in vse to za bore tri forinte. — Ako želi kdo izmed članov jako ukusno vezane knjige, pridene pa še 4 gld. Prosim vse p. t. članove, da se blagovole v teku tega meseca s članarino oglasiti pri poverjeniku Matice Hrvatske v Sežani: Matko Kante.

Kako daleč je od zemlje do solnca? Marsikdo si je že to vprašanje stavil, pa ni vedel odgovora. Zvezdoslovci so zdaj izračunali, da je zemlja oddaljena od solnca 148,138.000 kilometrov. Da je od zemlje do solnca narejen raven pot, in bi kak človek hodil vsak dan 12 ur, prišel bi do solnca v 8117 letih in 52 dneh.

Gimnazije. Avstrija ima 178 gimnazij, in sicer 20 nižjih, 6 realnih, 135 višjih, 17 realnih in višjih; 132 jih vzdržuje država, 9 dežele, 15 mesta, 3 škofje, 14 redovi, 2 javni zakladi, 3 zasebniki; 97 je nemških, 41 čeških, 24 poljskih, 4 laške, 1 rusinska, 3 srbske in hrvaške, 8 dvojezičnih; 54 jih je na Češkem, 29 v Galiciji, 26 na Nižjeavstrijskem, 21 na Moravskem, 10 na Tirolskem s Predarlško, 8 na Štajerskem, po 5 na Primorskem in v Sleziiji, po 4 na Zgornjeavstrijskem, Kranjskem in v Dalmaciji, po 3 na Korškem in v Bukovini, 2 na Solnograškem. — Sedem gimnazij ima po več kot 600 dijakov namreč: Černovice 821, Przemysl 775, četrta državna v Lvovu 737, Ljubljanska višja 681 (še vedno), Fr. Josipova v Lwovu 621, Linc 619 in Rzeszow 605; jednajst gimnazij ima po 500—600, dvanajset po 400—500, sedemindvajset po 300—400, šestindvajset 200—300, sedemindvajset po 100 do 200, osem pa manj kot 100 dijakov.

Realke. Avstrija ima 79 realk; 16 nižjih in 63 višjih; 53 jih vzdržuje država, 16 dežele, 5 mesta, 1 javni zaklad, 4 zasebniki; 57 je nemških, 14 čeških, 4 poljske, 3 laške, 1 hrvaško-srbska; 21 jih je na Češkem, 16 na Nižjeavstrijskem, 15 na Moravskem, po 4 v Sleziiji in Galiciji, po 3 na Tirolskem in Štajerskem, po 2 na Zgornjeavstrijskem, Tržaškem in v Dalmaciji, po 1 v ostalih kronovinah. Brez realke ni nobena avstrijska kronovina. — Največ dijakov, namreč 712, ima državna realka v Pragi; šest po 500—600, deset po 400—500, trinajst po 300—400, osemindvajset po 200—300, jednajst po 100—200, osem pod 100.

Zahvala. Slavno podporno društvo „Narodna šola“ je blagoizvolilo poslati za ubogo šolsko mladino tukajšnje šole mnogo raznega šolskega blaga. Za ta velikodušni dar se v imeni uboge mladine podpisani iskreno zahvaljuje.

Vodstvo trirazredne šole v Knežaku, dné 27. grudnia 1892. *V. Pin* vodja.

Zahvala. Tukajšnji gostilničar g. Francišek Vidrih je izročil g. Ignaciju Gruntarju, c. kr. notarju v Logatcu, vsoto 188 gld., da jo porabi po svojeji previdnosti v dobrodelne namene. Velecenjeni rodoljub in šolski prijatelj g. Gruntar je na to podaril gori omenjeno vsoto tukajšnji šoli, določivši, da se 140 gld. porabi za šolsko knjižnico, a 48 gld. za šolski vrt. Vsled tega blagodušnega darila bode možno za tukajšnjo šolo oskrbeti omaro za knjige ter naročiti vse one primerne knjige za mladino, katerih šola še nima. V imeni obdarovane šolske mladine kličem blaginogospodoma Vidrihu in Gruntarju: Lepa hvala in slava!

Vodstvo dvorazredne ljudske šole v Begunjah nad Cerknico, dné 1. prosinca 1893.

Janko Leban, nadučitelj - voditelj.

Zahvala. Slavno društvo »Narodna Šola« je blagoizvolilo za neznamen znesek podariti tukajšnji šoli obilo šolskega blaga, že prej pa za jako znižano ceno 8 gld. nam poslalo sledeča učila: zemljevid Avstrije, zemeljski poluti, stekleno in ebonitno palčico, kompas in stroj za počitovanje drobcev.

Za oba darova izrekata podpisanca tem potem slavnemu društvu najiskrenejšo zahvalo.

Motnik, 4. prosinca 1893.

U. Konjar, učitelj.

Gašpar Križnik, predsednik krajn. š. sveta.

Zahvala. Slavna »Narodna šola« je blagoizvolila za letnino dveh goldinarjev poslati obilno šolskega blaga.

V imeni obdarovanih šolarjev izreka podpisaneec tej prekoristni družbi najtoplejšo zvhvalo.

A. Lunaček, nadučitelj, prvomestnik krajn. šol. svetu.

Na Trebelnem dné 1. prosinca 1893.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 1

o. š. sv. Na jednorazredni ljudski šoli na Dobravi pri Kropi je stalno ali začasno popolniti mesto učitelja-voditelja šole v četrti plačilni vrsti, z opravilno doklado 30 gld. in prostim stanovanjem.

Prošnje za to službo se imajo vlagati predpisanim potem s prilogami vred do 20. prosinca 1893 pri tukajšnjem uradu.

C. kr. okrajni šolski svet Radovljica dné 2. prosinca 1893.

Št. 2091

o. š. sv. Na štirirazredni ljudski šoli v Radečah pri Zidanem Mostu je popolniti četrto učno mesto z letno plačo 450 gld.

Prošnje za to službo je zakonitim potem semkaj vlagati do 31. prosinca 1893.

C. kr. okrajni šolski svet v Krškem dné 30. grudnia 1892.

Št. 1699

o. š. sv. Na jednorazrednici v Velikih Poljanah je stalno ali začasno popolniti učiteljsko mesto z dohodki IV. plačilnega razreda, z opravilno 30 gld. in s prostim stanovanjem.

Pravilno opremljene prošnje naj se predpisanim potem semkaj vložijo v teku štirih tednov.

C. kr. okrajni šolski svet v Kočevji dné 31. grudnia 1892.

Št. 8

o. š. sv. Na jednorazrednici na Planini pri Vipavi se popolnjuje mesto učitelja-voditelja IV. plačilnega razreda in s prostim stanovanjem stalno ali začasno.

Dotične prošnje naj se vložijo pri podpisanem uradu do konca meseca prosinca 1893.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojni dné 2. prosinca 1893.

Št. 10

o. š. sv. Na jednorazredni ljudski šoli v Brezovici s slovenskim učnim jezikom je začasno ali stalno popolniti službo učitelja in voditelja III. plačilnega razreda in na dvorazrednici v Hrušici s slovenskim učnim jezikom mesto učiteljice III. plačilnega razreda.

S tema mestoma združeni dohodki in užitki so razvidni iz deželnega zakona za Istro z 3. listopada 1874 dež. zak. št. 50 odnosno s 14. grudnia 1888. dež. zak. št. 1 ex 1889.

Pravilno opremljene prošnje naj se v 14 dneh predpisanim potem sem predložijo.

C. kr. okrajni šolski svet Voloska dné 8. prosinca 1893.

Št. 28

o. š. sv. Na dvorazrednici v Starem Logu je stalno ali začasno popolniti drugo učno mesto z dohodki IV. plačilnega razreda, z jedno sobo v stanovanje in s 4 sežnji drv.

Pravilno opremljene prošnje naj se predpisanim potem semkaj vlagajo v teku štirih tednov.

C. kr. okrajni šolski svet v Kočevji dné 7. prosinca 1893.

Št. 40

o. š. sv. Na dvorazrednici v Mozelji je stalno ali začasno popolniti drugo učno mesto z dohodki IV. plačilnega razreda, z letno nagrado 50 gld., s prostim stanovanjem in z 2 sežnjema drv, zagotovljenih za tri leta.

Pravilno opremljene prošnje naj se predpisanim potem semkaj vlagajo v teku štirih tednov.

C. kr. okrajni šolski svet v Kočevji dné 10. prosinca 1893.

Listnica uredništva.

G. M. J. v P.: Hvala za prvi poslani spis, priobčimo ga v kratkem. Prosimo še kaj! — G. — z —

v H.: Hvala, prihodnjič! — G. A. L. naduč. v K.: Hvala za poslano, hočemo porabiti. — G. J. P. v V. D.: Dotičnega razpisa nisimo mogli prej dobiti, v današnji številki je priobčen.

Naznanilo in priporočilo.

Slavnim krajnim šolskim svetom, šolskim vodstvom in p. n. gospodom učiteljem naznanjam uljudno, da sem otvoril v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 7

I. NARODNO KNJIGARNO

in da se bodem bavil v prvi vrsti z razpečavanjem slovenskih knjig.

V ta namen poverila me je „Slovenska Matica“, da razprodavam izključno le jaz njeno zalogo.

Slavno občinstvo opozarjam na ravno kar dotiskani, zelo priročni Janežič-Hubadov

Slovensko - nemški slovar po 3 gld.

v pol usnje trdno in elegantno vezan 3 gld. 50 kr., po pošti 15 kr. več.

Za jednako ceno dobiva se v moji knjigarni Janežič-Bartlov

Nemško - slovenski slovar.

Na veliki slovensko - nemški Wolfov slovar, katerega urejuje gospod profesor M. Pleteršnik in ki izhaja v zvezkih po 50 kr., pa sprejemam naročila.

V osmih dneh bodo dotiskane in elegantno vezane Fr. Gestrinove pesmi v lepi obliki — in se bodo dobivale pri meni po 1 gld., vezane 1 gld. 50 kr., po pošti 10 kr. več.

S knjigarno združena je tudi trgovina s popirjem in z vsemi pisalnimi in risalnimi, zlasti pisarniškimi in šolskimi potrebčinami.

Obljubujoč ceno in povsem izborno blago, ter solidno postrežbo priporočam se za prav obilne naročbe

Anton Zagorjan.

«Učiteljski Tovariš» izhaja na celi poli velike osmerke 1. in 16. dan vsakega meseca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje «Slovenskega učiteljskega društva» prejemajo list za 2 gld. na leto, za 1 gld. na pol leta.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljano, Komenskega ulice št. 9; naročnino pa prejema gospod Fr. Kokalj v Ljubljani na Bregu št. 16.

Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko.